

Служба „Преса и
информация“

Съд на Европейския съюз
ПРЕССЪОБЩЕНИЕ № 32/12
Люксембург, 22 март 2012 г.

Заклучение на генералния адвокат по дело C-12/11
Denise McDonagh/Ryanair Ltd

Според генералния адвокат г-н Bot, въздушният превозвач трябва да поеме грижата за пътниците, чийто полет е отменен поради извънредни обстоятелства, като затварянето на въздушното пространство след изригването на вулкана Eyjafjallajökull

В правото на съюза не е предвидено нито мълчаливо освобождаване, нито мълчаливо ограничаване на действието във времето на задължението за поемане на грижата за пътниците или на максималния размер на разходите, направени за изпълнението му (нощувка, храна, разхладителни напитки)

По силата на правото на Съюза¹, в случай на анулиране на полет, въздушният превозвач е длъжен да окаже помощ на пътниците, както и да ги обезщети. За да изпълни задължението за оказване на помощ и за да отговори на най-належащите нужди на пътниците, въздушният превозвач трябва да им осигури безплатно, съобразени със срока на изчакване, разхладителни напитки, храна и ако е необходимо, настаняване в хотел, транспорт от летището до мястото на настаняването, както и да постави на разположение на пътниците средства за комуникация с трети лица. Въздушният превозвач е длъжен да изпълни това задължение дори когато отмяната на полета се дължи на извънредни обстоятелства, т.е. такива, които не са могли да бъдат избегнати, дори да са били взети всички необходими мерки. Що се отнася до задължението за обезщетение обаче, въздушният превозвач може да се освободи от него, ако успее да докаже, че отмяната на полета се дължи на такива обстоятелства.

В резултат на изригването на исландския вулкан Eyjafjallajökull, въздушното пространство над по-голямата част от Северна Европа, по-конкретно ирландското и британското въздушни пространства, са затворени между 15 и 23 април 2010 г. поради опасността, която съществува заради облака от вулканична пепел. След това, и до 17 май 2010 г. въздушното пространство на няколко държави членки, от които и към които въздушната компания Ryanair извършва превози, е затваряно спорадично и през различни интервали от време.

Г-жа McDonagh е сред пътниците, чийто полет между Faro и Dublin, планиран за 17 април 2010 г., е анулиран поради изригването на вулкана. Полетите между Ирландия и Европейския континент са възстановени едва на 22 април 2010 г., а г-жа McDonagh успява да се прибере в Ирландия едва на 24 април 2010 г. Тя смята, че Ryanair не ѝ е оказала необходимата помощ и че компанията за въздушен превоз трябва да ѝ заплати обезщетение или да възстанови претърпените от нея вреди в размер на около 1 130 EUR — изразходваната от нея сума за храна, закупуване на разхладителни напитки, настаняване в хотел и транспорт.

По същество, въпросът, който е поставил на Съда на Европейския съюз сезираният със спора Dublin Metropolitan District Court (Ирландия), е дали затварянето на въздушното пространство поради изригването на вулкан се включва в понятието „извънредни

¹ Регламент (ЕО) № 261/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 11 февруари 2004 година относно създаване на общи правила за обезщетяване и оказване помощ на пътниците при отказан достъп на борда и отмяна или голямо закъснение на полети (ОВ L 46, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 7, том 12, стр. 218).

обстоятелства“, които създават задължение за въздушния превозвач да поеме грижата за пътниците, или попада в категория, която е нещо повече от това, което се включва в понятието „извънредни обстоятелства“, и позволява той да бъде освободен от съществуващото в негова тежест задължение за поемане на грижата за пътниците. При тези обстоятелства от Съда се очаква също да се произнесе по-конкретно и по въпроса дали срокът на изпълнение на задължението за поемане на грижа или изразходваните за това средства трябва да бъдат ограничени.

Генералният адвокат г-н Yves Bot припомня на първо място, че в правото на Съюза няма определение на понятието „извънредни обстоятелства“. Той уточнява, че неговият обхват трябва да се установи като се вземат предвид обичайният смисъл на израза в ежедневния език, контекстът, в който то се използва и целта, която си поставя правната уредба, от която то е част. В ежедневния език с това понятие се определят всички обстоятелства, върху които въздушният превозвач няма никакъв контрол. Наистина, става дума за събитие, което не е присъщо на нормалното осъществяване на дейността на въздушния превозвач и върху което той не може да влияе ефективно, поради неговото естество или поради неговия произход. Генералният адвокат смята, че всички събития, които отговарят на тези критерии, трябва да бъдат включени в едно и също понятие, без да се оставя възможност за съществуване на различна категория „особено извънредни“ събития, което би означавало въздушният превозвач да бъде изцяло освободен от неговите задължения.

Този анализ се потвърждава, както от целта на законодателството на Съюза в тази област, а именно повишена защита на ползващите въздушния транспорт пътници, така и от контекста, в който се вписва това законодателство, и който се характеризира с особената уязвимост на пътниците, блокирани на летището поради настъпването на извънредни обстоятелства.

Според генералния адвокат, именно поради тази причина законодателят на Съюза приема, че за разлика от съществуващото в тежест на въздушния превозвач задължение за обезщетение, което не се дължи, когато той докаже, че отмяната на полет е следствие на извънредни обстоятелства, които не е било възможно да се избегнат, задължението за поемане на грижата за пътниците трябва да продължи да съществува независимо от събитието, довело до отмяната на полета, и независимо от евентуална отговорност на въздушния превозвач. Във връзка с това той смята, че поемането на грижата за пътниците, ползващи въздушния транспорт, е още по-важна и първостепенна, когато полетът им бъде отменен поради изригването на вулкан, довело до затварянето на въздушното пространство на няколко държави членки, и то в продължение на няколко дни, принуждавайки по този начин някои от пътниците да останат на летището и много често, далеко от домовете си, в очакване на отварянето на това въздушно пространство.

Поради това генералният адвокат стига до извода, че обстоятелства като затварянето на въздушното пространство, което се дължи на изригването на вулкан, са извънредни обстоятелства по смисъла на правото на Съюза.

След като припомня, че в европейската правна уредба няма мълчаливо ограничаване на действието във времето или на средствата за изпълнение на задължението за поемане на грижата за пътниците, генералният адвокат обяснява, че поемането на грижата за пътниците се оказва особено важно при настъпването на извънредни обстоятелства с голяма продължителност. Именно, когато изчакването, което се дължи на отмяната на полет е особено дълго, е необходимо да има сигурност относно достъпа на пътника, чийто полет е отменен, до стоки и услуги от първа необходимост и то, през цялото време докато продължава изчакването. Ограничаване на задължението за поемане на грижа, от една страна, би лишило европейската правна уредба от част от нейното полезно действие, тъй като съответните пътници, ползващи въздушния транспорт, след няколко дни биха се оказали изоставени и принудени да разрешават сами проблемите си.

Генералният адвокат смята, че този извод не може да постави под съмнение валидността на европейската правна уредба, по-конкретно от гледна точка на принципите на

пропорционалност и на недопускане на дискриминация. Съществуващото в тежест на въздушните превозвачи задължение за поемане на грижата за пътниците, не изглежда непропорционално, точно защото превозвачите имат възможност да компенсират тези разходи чрез цените на самолетните билети. Впрочем тази практика вече се прилага от Ryanair, която през април 2011 г. въвежда специална такса, за да компенсира направените от нея разходи във връзка с поемането на грижата за пътниците, чиито полети са отменени поради изригването на исландския вулкан.

Според генералния адвокат задължението за поемане на грижата за пътниците не противоречи и на общия принцип за недопускане на дискриминация, тъй като различните видове транспорт не са взаимозаменяеми от гледна точка на тяхното използване. Ето защо положението на предприятията, осъществяващи дейност в отраслите на различните видове транспорт, не подлежи на сравнение. Освен това при настъпване на усложнения от едно и също естество, пострадалите в резултат на отмяна или голямо закъснение на полет пътници са в положение, което обективно се различава от това на пътниците, използващи другите видове транспорт.

Поради това **генералният адвокат предлага на Съда да отговори, че в европейското законодателство не съществува мълчаливо освобождаване и ограничаване на задължението за поемане на грижата за пътниците, чийто полет е отменен поради извънредни обстоятелства. Този извод не може да постави под съмнение валидността на това законодателство.**

ЗАБЕЛЕЖКА: Заключение на генералния адвокат не обвързва Съда. Задачата на генералните адвокати е да предложат на Съда, при пълна независимост, правно разрешение на делото, което им е поверено. Съдиите от Съда пристъпват към разисквания по делото. Съдебното решение ще бъде постановено на по-късна дата.

ЗАБЕЛЕЖКА: Преюдициалното запитване позволява на юрисдикциите на държавите членки, в рамките на спор, с който са сезирани, да се обърнат към Съда с въпрос относно тълкуването на правото на Съюза или валидността на акт на Съюза. Съдът не решава националния спор. Националната юрисдикция трябва да се произнесе по делото в съответствие с решението на Съда. Това решение обвързва по същия начин останалите национални юрисдикции, когато са сезирани с подобен въпрос.

Неофициален документ, предназначен за медиите, който не обвързва Съда.

[Пълният текст](#) на заключението е публикуван на уебсайта CURIA в деня на обявяването.

За допълнителна информация се свържете с Илияна Палъова ☎ (+352) 4303 3708

Кадри от прочитането на заключението са достъпни на [„Europe by Satellite“](#) ☎ (+32) 2 2964106